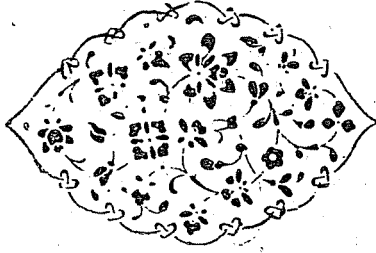

Psikoloji

YAZAN:

Mehmet Aydın
(Konya Yüksek İslâm
Enstitüsü Mezunu)

İslâm'da

Dünya

görüŖüŖü

İSLAM, topyekûn zamanı ve mekanı kapsayan bir din olarak; insan ve onun meselelerini en ince hatlarla, nihai değer ölçüleriyle, kaideleŖtirmiş, mesûut ve mutlu bir cemiyetin ezel - ebed ölçüleriyle nizamını meydana getirmiŖtir.

Bu nizamın gerçekteŖeđi dünya hayatında, aynı hassasiyet ve rikkatle, İslâm değer ölçüsünün altında; hiç bir fikir sisteminde ve dinî harekette, ferdin fitratına uygun bir ölçü göremediğimiz halde; değerlendirildiğini görüyoruz.

Medeniyetlerin meydana gelmesinde ve geliŖmesinde «Dünya GörüŖü» büyük rol oynamaktadır. Hattâ, medeniyet içinde insanın ve insanlığın mes'ud olma durumu'da aynı görüŖün neticesine bağlıdır.

Dünyada, hiç bir siyasi sistemde ve dinî harekette «Dünya görüŖü» meselesine nazık hatlar çeken bir din ve fikir sistemi göremiyoruz.

YAHUDİLİK bütün cephesiyle müntesiplerine maddeci - yalnız dünyacı - telkinler yaparken; Hıristiyanlıkta olanca şiddetiyle dünyadan kaçırıcı telkinler altında müntesiplerini tutmaktadır.

Bazı sistemler de, dünyayı ve hayatı bir işkence, yaşamayı bir zül telâkki etmektedirler. Pek tabii ki, bu düşünelere sahip insanların meydana getirdikleri medeniyet; insanlığın fitratına uygun, mutlu bir medeniyet olmayacaktır.

Birisi maddeden tecridle, insanlığı miskinliğe sürükleyen, diğeri topyekûn maddeye önemle, hırsı, düşmanlığı körükleyen, ferdi maddeye taptıran bir cemiyetin nizamını meydana getiriyor.

Fakat, insan fıtratı ne biriyle, ne de diğeriyle tam tatmin ortamını bulabiliyor. İşte ferde, dolayısıyla cemiyete, fıtratına uygun dünya görüşünü ve medeniyet yapısını ancak zamanların ve mekanların aşamadığı İSLAM DİNİ getirmiştir.

İslâmiyet ferde, dünyanın gerçek değerini bildirmiş, ona ihtiyaç nisbetini tayin etmiş ve asıl payenin ne olduğunu da çok açık hatlarla göstermiştir.

İSLAMİYET ferdi, ne maddeye köle yapar, ne de maddeden veya cemiyetten uzaklaştırarak inzivaya sokar. O, ferde dünyadaki yerini göstermekte ve gayesinin ne olduğunu bildirmektedir:

Allahutealâ şöyle buyuruyor:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُوايْمًا فِي الْأَرْضِ جَلَا لَا طَيْبًا
وَلَا تَتَّبِعُوا حُطُوتَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

«Ey insanlar, yerdeki şeylerden helâl ve temiz olmak şartıyla yeyin. şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o, size hakikaten apaçık bir düşmandır.

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوِّ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

O, size ancak kötülüğü, hayasızlığı ve Allaha karşı bilmiyeceğimiz şeyleri söylemenizi emreder. (el- Bakara: 168 - 169)

«Allahın size rızık olmak üzere verdiği şeylerden helâl ve tertemiz olarak yeyin. Siz, kendisine iman etmiş olduğunuz Allahtan korkun.

«De ki: Allahın kulları için çıkardığı zıneti, temiz ve hoş rızıkları kim haram etmiş (El - Âraf: 32)

O, kendilerine iyiliği emrediyor, onları kötülükten nehyediyor, onlara (nefislerine haram kıldıkları) temiz şeyleri helâl, (helal kıldıkları) muntar şeyleri de üzerlerine haram kılıyor: (El - Âraf: 157)

«Onların (yeni bir âdet olmak üzere) ihdas ettikleri ruhbanlığa gelince onu üzerlerine biz farz etmedik. Ancak (onlar bunu sırf) Allahın rızasını aramak için yaptılar (El - Hadid: 27)

«Allahın sana verdiği (maldan harcayıp) âhiret yurdunu ara. Dünyadan nasibini de unutma. Allahın sana ihsan ettiği gibi sen de (insanlara sadaka vererek) ihsanda bulun. Yer yüzünde fesad arama. Çünkü Allah fesadcıları sevmez. (El - Kasas: 77)

Yukardaki ayeti kerimeler muvacehesinde insan, dünyadan istifade edecektir. Fakat bî, istifade hiç bir mesuliyet esasına dayanmayan bir istifade değil, asıl payenin gerçekleşmesi için bir vasıttır.

YÜCE Rabbimiz, kainatın halifelesi durumunda olan insanı, muayyen ölçüler dahilinde dünyadan yararlanmaya sevk ederken; asıl gayenin ne olduğunu göstermektedir:

«Şüphe yok ki Allahın va'di haktır. O halde zinhar sizi dünya hayatı aldatmasın. O çok aldatıcı (Seytan) zinhar sizi Allah (ın hilmine) güvencirmesin (Lokman süresi: 33)

«Onlara dünya hayatının misalini de irâd et. (O) gökten indirdiğimiz bir su gibidir ki, bununla yeryüzünün nebatı birbirine karışmış, en nihayet (O nebât) kuru bir çöp kırıntısı haline gelip rüzgârlar onu savurmuşlardır. Allah herşeyin üstünde bir kudret sahibidir.

«O mal, o oğullar (hep) dünya hayatının zinetidir. Bekaya erecek iyi (amel ve hareket) ler de Rabbinin nezdinde sevabca da hayırlıdır, emelce de hayırlı. (El - Keyf süresi: 45 - 46)

«Ey iman edenler, sizi ne mallarımız, ne de evlâdlarımız Allahın zikrinden alkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir. (El - Münafikûn: 9)

«Sizi huzurumuza yaklaştıracak olan ne mallarımız ne evlâdlarımız değildir. Ancak iman edip te iyi amel, ve harekette bulunanlar müstesna. Çünkü onlar, onlar için yaptıklarına mukâbil kat, kat mükâfat vardır. Ve onlar emin ve mutmain en yüksek makamdadırlar. (Sebe süresi: 37)

«Bilin ki (ahiret kazancına yer vermiyen) dünya hayatı ancak bir

oyundur, bir eğlencedir, bir süstür. Aranızda bir öğünüştür. Mallarda ve evlâtlarda bir çoğalıştır. (El - Hadid: 20)

«Bağların, pınarların içinde, ekinlerin ve tomurcukları nazik, yumuşak hurma ağaçlarının içinde «Dağlardan şımarık, şımarık evler yontuyorsunuz. (Es - şuara 146., 149)

«Nerede olursanız olun, vev tahkim edilmiş, yüksek kalınlarda bulunun ölüm size çatıp yetişir. (Nisa: 78)

«Her nefis ölümü mutlaka tadacaktır. Sonra bize döneceksiniz. (El - Ankebut: 57)

«Siz boşyere yaratıldığınızı, bize dönmiyeceğinizi mi zannediyorsunuz? (El - mü'minün: 115)

İslâm dini, bir yandan dünyanın gerçek değerini belirtirken, diğer yönden asıl gayenin dünya olmadığını çok açık olarak belirtmektedir.

İSTE mü'min bu iki şuur arasında (Dünya ve Ahiret fikri(hayatını geçirecektir. O bir yandan istikbal, makam, evlât edinme davasıyla başa başa kalırken, diğer yandan asıl kendini bekliyen, hiç bir yardımcı olmayan AHİRET MUHASEBESİNİ düşünecektir. Bu düşünce ile; dünyada her attığı adımın Allah ve Resûlünün belirttiği miktarda olmasını düşünecek ve yarın ki şahsî muhasebeye böylece hazırlanmış olacaktır:

«Çünkü o saat şüphesiz gelecektir. Ben onun (Vaktini) hemen açıklayacağım geliyor ki herkes niye çalışıyorsa kendisine onunla mukabele edilmiş olsun. (Taa- Haa: 15)

«Kimde fenâ (bir amel) ile gelirse yüzleri ateşte sürtülür. Ya siz, yaptıklarınızın başka (turlü) süyle mi mukabele edileceksiniz. (En-Nemi: 90)

«Hakikaten insan için kendi çalıştığından başkası yoktur. Hakikaten çalıştığı ileride (Kıyamet gününde mizanında) görülecek. Sonra buna en kâmil mükâfat verilecektir. Şüphesiz ki en son gidış ancak Rabbinedir. (En- Necm: 39..42)

«Kim bu (dünya) da kör olursa o, ahirette de kördür. Yolca da daha şaşkındır (El - İsra: 72)

Dünyada hiç bir fikir sisteminde ve dinde ferdi, böylesine kapsayıcı, terbiye edici, mutlu ve mes'ut bir medeniyetin kurucusu yaptığını göremiyoruz. Çünkü islâm'dan gayri, her sistem ve hareket, insanogunun mahdud zekâsının mahsûlüdür. Şüphesiz topyekûn zamanı ve mekânı kaplıyan mutlu insanların cemiyetini kuramayacaktır.

BUGÜN çeşitli ideolejilerle buhranlar geçiren dünya bir türlü ruh sükûnuna kavuşmamış ve kavuşamayacaktır. Bu ruh sükûnunu, ancak 14 asır önce doğan İSLAMİYET âleme getirmiştir. Beşeriyet bu hakikatın önünde eğilmedikçe, ne ağrılarını dindirebilecek, ne de yokluğundan kıvrıldığı mes'ut hayatı bulabilecektir.

«Günahkârların, Rableri huzurunda «Ey Rabbimiz, gördük, işittik, şimdi bizi (dünyaya) geri çevir de güzel amel ve hareketlerde bulunalım. Çünkü (artık) kat'i surette inananlarız» (diye diye) sernû gün (olacakları) zaman sen görsen onları... Es - Secde: 12)

